

ІНВЕСТУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ АНТИКРИЗОВИХ ЗАХОДІВ У ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Наукові праці МАУП, 2001, вип. 1, с. 184

Нині багато підприємств опинилися у скрутному фінансово-економічному становищі внаслідок недбалого господарювання та неефективного менеджменту. Один із найоптимальніших методів подолання фінансової кризи на підприємстві є залучення інвестицій.

У багатьох випадках західні інвестиції мають позитивні наслідки. Це насамперед збільшення кількості робочих місць і ВВП, зменшення собівартості продукції тощо. “Вливання” коштів у економіку підприємства може здійснюватись у вигляді закупки обладнання, нових технологій, товарних знаків чи ноу хау. Дуже багато підприємств вийшли з кризи завдяки подібним потужним вливанням але, як правило, ефект від них тимчасовий.

За умов, що склалися в Україні, не слід приймати інвестиції в будь-якому вигляді, як “манну небесну”. Країна перебуває у кризовому стані, тому не слід вірити в те, що прийдуть західні альтруїсти й дадуть кошти на підтримку чи санацію підприємства.

Інвестиції — це своєрідний “наркотик” для підприємств, адже разом із позитивними моментами вони містять страшну загрозу втрати самостійності. Наприклад, подібна ситуація нині поширюється на підприємствах харчової промисловості. Підприємства стають сировинними придатками, не здатними здійснювати власну політику. Дуже часто їх дії суперечать національним інтересам країни. Таким чином під час Другої світової війни компанія “Форд” скупила значну кількість європейських заводів і почала диктувати свої умови на ринку.

Наша підприємницька еліта не розуміє простої істини: потрібні не гроші, а можливості для їх ефективного інвестування. Зараз на світовому ринку склалася цікава ситуація, коли грошей у світі набагато більше, ніж можливостей для їх ефективного використання. Наша країна не є дуже привабливою для нормального інвестора, бо існує реальна загроза неповернення вкладених коштів.

За відомим правилом, чим більший ризик, тим менші вкладення. Солідний інвестор розподіляє свої кошти за ступенем ризику, тому, на жаль, в Україну надходить незначна їх частина. Такий інвестор, розміщуючи гроші для отримання прибутку, може втручатись у внутрішню політику підприємства чи країни в цілому. Це природно, бо всі хочуть знати, на що саме йдуть їхні кошти. Але постає проблема певної інтервенції, тому найоптимальнішим вихідом є залучення приватного капіталу.

На нашу думку, Україна має орієнтуватися саме на приватний капітал. Проте будь-який капітал працюватиме на ринку тоді, коли буде захищеним, коли його ніхто не зможе конфіскувати й у нього буде можливість примножуватися. До речі, російський капітал у цьому плані має велику перевагу: він адаптований до місцевих умов і може працювати до того моменту, коли з’являться цивілізовані умови гри.

Існує три основних фактори, що впливають на залучення приватного капіталу: прозорість, простота “правил гри” та передбачуваність результату. Прозорість робить неможливими “закулісні ігри”. Якщо оголошується який-небудь конкурс або компанія здійснює емісію, то вся інформація (фінансова та умови продажу) має бути відкритою. Щодо простоти слід розуміти, що існує безліч інструкцій, у яких не взмозі розібратися навіть сотні юристів. Нарешті, передбачуваність результату — це можливість для інвестора чітко прорахувувати ризики й управляти ними.

Ураховуючи всі наведені фактори, можна зробити висновок, що підприємство відіграє дуже малу роль у поліпшенні інвестиційного клімату, який залежить від багатьох об’єктивних чинників. Зазначимо, що нині нам не потрібні будь-які закордонні інвестиції, направлені в підприємства, бо таким чином ми хіба що тимчасово залатаємо дірки, проте можемо втратити контроль за стратегічно важливими підприємствами.